

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z odwołania D. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

o świadczenie przedemerytalne,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 kwietnia 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 3 lutego 2016 r., sygn. akt III AUa (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2) zasądza od Skarbu Państwa (Sądu Apelacyjnego w (...)) na rzecz adwokata A. C. J. tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł, podwyższoną o obowiązującą stawkę podatku od towarów i usług.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 3 lutego 2016 r. oddalił apelację ubezpieczonej od wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 7 lipca 2015 r., którym oddalono odwołanie D. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 15 października 2014 r., odmawiającej prawa do świadczenia przedemerytalnego.

Ubezpieczona wywiodła skargę kasacyjną od tego wyroku i opierając ją na podstawie naruszenia prawa materialnego, tj. art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 17

grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz art. 2 ust. 1 pkt 5 i ust. 3 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o świadczeniach przedemerytalnych, wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego. Adwokat reprezentujący ubezpieczoną w postępowaniu kasacyjnym z urzędu wniosła nadto o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej.

W skardze kasacyjnej zawarty jest wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania z uwagi na to, że zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawa.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

W skardze kasacyjnej powołano się na potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów w zakresie możliwości zaliczenia do stażu emerytalnego okresu pracy świadczonej w gospodarstwie rolnym rodziców przez osobę pobierającą równolegle naukę w szkole poza miejscem zamieszkania.

Podkreślić należy, że mimo iż przepis art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie wyznacza rozmiaru pracy świadczonej w gospodarstwie rolnym rodziców, który uzasadnia jego zastosowanie, to z uwagi na treść art. 6 ust. 2 pkt 1 tej ustawy Sąd Najwyższy

wyjaśnił (także na tle uprzednich regulacji o analogicznym brzmieniu), że chodzi o pracę w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 lutego 1997 r., II UKN 96/96, OSNAPiUS 1997 nr 23, poz. 473; z dnia 7 listopada 1997 r., II UKN 318/97, OSNAPiUS 1998 nr 16, poz. 491; z dnia 13 listopada 1998 r., II UKN 299/98, OSNAPiUS 1999 nr 24, poz. 799; z dnia 9 listopada 1999 r., II UKN 190/99, OSNAPiUS 2001 nr 4, poz. 122, czy wyrok z dnia 10 maja 2000 r., II UKN 535/99, OSNAPiUS 2001 nr 21, poz. 650). Przedstawiane przez Sąd Najwyższy poglądy prowadzą do jednoznacznego wniosku, że jeżeli praca w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia świadczona była przed dniem 1 stycznia 1983 r. w wymiarze co najmniej połowy pełnego wymiaru czasu pracy, to przy ustalaniu prawa do emerytury uwzględnia się ten okres (art. 10 ust. 1 pkt 3 w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu ubezpieczeń Społecznych), niezależnie od tego, czy przypadał on w trakcie roku szkolnego czy też w czasie wakacji i ferii szkolnych. Wynika też z nich, że nauka w szkole średniej, w innej miejscowości niż miejsce zamieszkania, odbywana w systemie dziennym uniemożliwia - co do zasady - możliwość podjęcia stałej pracy w gospodarstwie rolnym w rozmiarze pozwalającym na zaliczenie tej pracy do okresu zatrudnienia (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 października 2008 r., II UK 61/08, LexPolonica nr 2792805, oraz z dnia 10 grudnia 2010 r., II UK 259/10), co nie oznacza, że nie może być wyjątków od tej zasady, uzasadnionych konkretnymi okolicznościami danej sprawy, z których wynika, że mimo takich uwarunkowań praca w gospodarstwie rolnym rodziców była świadczona stale i w wymiarze 4 godzin dziennie. Stwierdzenie zaś rozmiaru takiej pracy uzależnione jest od okoliczności faktycznych danego przypadku, a więc nie zależy od sfery prawa, lecz faktów. Wbrew twierdzeniom skarżącej, wskazywane przez nią orzeczenia sądów administracyjnych nie świadczą o żadnych rozbieżnościach w orzecznictwie w tym zakresie, skoro i z tych judykatów wynika, że ocena, czy okres pracy świadczonej przez ucznia szkoły ponadpodstawowej na rzecz rodziców prowadzących gospodarstwo rolne może być uznany za okres pracy w tym gospodarstwie w charakterze domownika, zależy od okoliczności faktycznych każdej sprawy.

Z tych przyczyn rozstrzyganie przedstawionych wątpliwości interpretacyjnych

na tle art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie jest konieczne, bo jego wykładnia jest utrwalona w orzecznictwie i wbrew argumentacji skargi jest ona jednolita.

Skarżąca nie zdołała zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jej skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało postanowić jak w sentencji.